

BARNE- LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Dato: 4/10/11
4/10-11
2011/1407-055

**Kommuneadvokaten i Skien
Kommuneadvokaten i Porsgrunn
Advokat for barneverntjenesten i kommunene Bamble, Kragerø, Drangedal, Siljan,
Nome, Sauherad, Bø, Tokke, Fyresdal, Seljord, Vinje, Kviteseid og Nissedal**

**Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
postboks 8004 dep.**

Skien 30.09.11

Høring vedr. revidering av forskrift av 22. desember 1993 nr. 1430 om barnets talsperson i saker som skal behandles i fylkesnemnda

Vi representerer barneverntjenestene i de ovennevnte kommunene i fylkesnemndssaker i Telemark.

Til pkt. 3.1.

Fra vår side er det vanskelig å forstå den faglige begrunnelsen for at man i fylkesnemnda skal ha en annen ordning enn i rettsapparatet for øvrig. Slik vi forstår det nye forslaget så er det ikke ment at det skal endres noe på behandlingsmåten i retten. Det betyr at barnet fortsatt skal høres av domstolen som tidligere.

Talspersonene har kun et oppdrag for fylkesnemnda, slik at barnas "røst" følger ikke saken på samme måte som sakens øvrige parter og dokumenter forøvrig gjør. Talspersonene som har blitt oppnevnt i Telemark har vært tydelige på at de ikke ønsker tilsvarende oppgaver for tingretten, og dersom de skal forklare seg for retten vil det kun basere seg på den samtalen de hadde med barna i forbindelse fylkesnemndssaken. Begrunnelsen har vært at det blir problematisk overfor barna at de må høres av samme "budbringer" flere ganger. Det vil fort oppfattes av barna som om de enten ikke har blitt hørt, eller ikke blitt trodd. Dessuten har de ment at de fort kan få en rolle som kan sammenblandes eller komme i konflikt med sakkyndighetsrollen. Vi mener kanskje frykten for sammenblanding har vært noe overdrevet, men konstaterer at det har vært holdningen frem til nå. I domstolene hører dommerne i hovedsak barn over 7 år, direkte utenfor rettsmøtet.

Vi mener at barnet bør gi uttrykk for sin mening overfor dem som skal treffe avgjørelsen. Barn uttrykker seg både verbalt og nonverbalt. Det er et viktig prinsipp i vårt rettssystem at de som skal forklare seg i utgangspunktet skal gjøre det direkte overfor dem som treffer avgjørelsen. Dette er viktig for å få stilt de spørsmål som parter og fylkesnemnd/domstol har behov for og at det besvares direkte. For å sikre at kommunikasjon oppfattes rett er både det som blir sagt og måten det blir sagt på viktig. Når en slik formidling skjer gjennom en tredjeperson vil faren for misforståelser, nyanser i det som blir sagt, etter vår mening bli større enn dersom de som skal treffe avgjørelsen selv får danne seg et inntrykk. Fylkesnemnda burde ikke ha noen mindre forutsetninger for å snakke med barnet direkte enn det man har i domstolen. Fylkesnemnda må selv danne seg inntrykk av om barnet forstår hva dette dreier seg om, og fylkesnemnda må selv danne seg et inntrykk av barnets synspunkt i saken. Det er vår oppfatning at barnet bør høres på samme måten i avgjørelsesorganene, og at barnets

rettssikkerhet best ivaretas ved å gi uttrykk for sin mening direkte overfor dem som skal ta avgjørelsen.

Til pkt. 3.2

Vår erfaring er at små barn har vanskelig for å forstå hvorfor de skal høres når deres mening likevel ikke blir hørt. Jo mindre barnet er, jo vanskeligere er det å forstå. Videre er det vår oppfatning at barn må ha en viss innsikt i hva dette dreier seg om. Jo mindre barnet er, jo mindre forståelse, og færre referansepunkter på hva som er foreldreomsorg, vil barnet ha. Det bør settes en nedre grense for når et barn skal høres, og den bør ikke være lavere enn slik den er i dag, nemlig 7 år.

Til pkt. 3.3.

Det fremkommer av § 1 at fylkesnemnda kan oppnevne en talsperson, men at barnets synspunkt på om det ønskes dette skal være avgjørende. Det sies ikke noe om hvem som skal ha ansvar for at barnets synspunkt på dette klarlegges før fylkesnemnda oppnevner eller unnlater å oppnevne talsperson. Det bør fremkomme av forskriften.

Til pkt. 3.5

Vi oppfatter departementets forslag dit hen at når talspersonen ikke lenger skal gi en selvstendig mening så unngår man at barns mening blir tolket på en måte som barnet ikke har ment. Vi er usikre på om dette er praktisk gjennomførbart. Betyr det at man ikke får stille talspersonen spørsmål i fylkesnemnda om hvordan vedkommende tolket svaret? Dersom man fortsatt skal ha mulighet til å stille talspersonen spørsmål i fylkesnemnda, er det realistisk å tro at man klarer å unngå å komme inn på vedkommendes vurderinger? Hvordan skal man skille mellom det som er barnets synspunkt og det som er talspersonens vurdering av det som blir sagt? Det er uunngåelig at det skjer en tolkning mellom det budbringeren formidler og det mottakeren oppfatter. En ren videreformidling av barns utsagn er vi redd for vil virke lite opplysende dersom vi ikke får formidlet måten det ble sagt på og hvordan mottaker oppfattet det hele. Eksempel: Talspersonen spør: "Hvis du ikke kan bo hos mamma eller pappa, hvor vil du bo da?" Barnet: "Hvor gammel er du?" I mange sammenhenger vil det bety at barna ikke ønsker å svare på spørsmålet, men det kan også bety at barnet ikke forsto spørsmålet fordi barnet ikke evner å tenke abstrakt. Hvis talspersonen ikke kan formidle hvordan vedkommende tolket svaret, kan også fylkesnemndas konklusjon bli feil.

Vi mener at man fortsatt må ha en rapport fra talsperson som både beskriver vedkommendes forberedelser og gjennomføring.

Til pkt. 3.10

Det er positivt at barnet på et mye tidligere stadium skal informeres om talspersonsordningen, men hvordan man har sett for seg at det skal løses er uklart, jfr. det som er anført under pkt. 3.3.

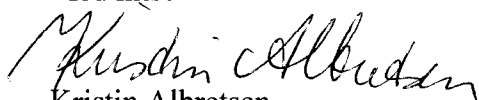
Vårt inntrykk er at barns mulighet for å slippe å uttale seg i dag er lite iaktatt og lite problematisert. Mange barn ønsker å uttale seg, men mange barn er også utsatt for et betydelig press fra sin biologiske familie for å være et talerør for dem. Det er derfor viktig at det fremstår for barna som en reell valgmulighet om de ønsker å forklare seg eller ikke. Tilsvarende gjelder for de barna som lever i stadige prosesser i barnevernssaker som i verste fall kan komme opp hvert år, og kanskje har parallelle barnelovssaker gående. Vi er usikre på i hvor stor grad fylkesnemnda i dag foretar en vurdering av om talsperson skal oppnevnes. Vi har erfaring med at talsperson har blitt oppnevnt til tross for at barnevernet har hatt

innvendinger enten pga av barnets sårbarhet, evnemessige svakheter, eller fordi barnet har vært lojalitetsmessig traumatisert på en slik måte at man har anbefalt andre tilnærminger, uten at det har kommet frem noen vurdering fra fylkesnemnda. Vi savner at man ikke problematiserer dette i særlig grad når man vurderer barnets rett til å bli hørt. Hvilken effekt har det på barnet, hvor skadelig kan det være, og i tilfelle hvordan kan det begrenses, er spørsmål som burde vært stilt. Det hører etter vår mening naturlig inn i vurderingene til barnets rett til å bli hørt.

Til pkt. 3.6

Vår erfaring er at barneverntjenesten bruker betydelige ressurser på å ferdigstille et saksfremlegg for fylkesnemnda. Det skrives alltid en saksfremstilling fra barneverntjenesten. Dersom fylkesnemnda mener at saksfremstillingen har en form eller er for omfattende slik at det går utover "need to know"-prinsippet, mener vi fylkesnemnda må utarbeide en fremstilling som ivaretar talspersonens behov for informasjon. Noe annet vil etter vår mening medføre ytterligere byråkratisering av saker, og forsinkelser av prosessen.

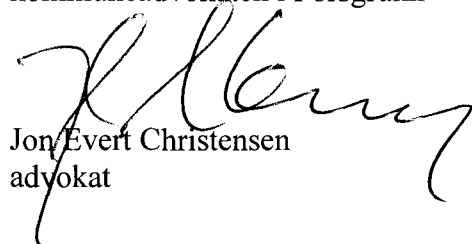
Med hilsen

Kristin Albretsen
kommuneadvokaten i Skien

Karl Otto Auk
kommuneadvokaten i Porsgrunn

Jon Evert Christensen
advokat